

3.9.2020

Budjettileikkaukset vaarantavat vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytykset

Valtiovarainministeriön uudessa budjettiesityksessä leikataan yleishyödyllisiltä yhteisöiltä peräti 300 miljoonaa euroa. Se on noin kolmasosa tasosta, joka vuosittain on ohjattu rahapelituotoista yleishyödylliseen toimintaan. Leikkaukset osuvat suoraan vapaaehtoistoimintaan, josta valtaosa mahdollistuu järjestöjen ja säätiöiden järjestämänä.

Kansantaloudellisesti menetys on valtava: jokaista vapaaehtoistyöstä leikattua euroa kohden suomalainen yhteiskunta menettää kuuden euron edestä työtä. Tuottamalla sama työ julkisella sektorilla palkkatyönä lasku olisi kuusinkertainen. Luku perustuu Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin tutkimukseen, jonka mukaan yksi sijoitettu euro vapaaehtoistoimintaan tuottaa kuuden euron hyödyn. Vapaaehtoistyön kokonaistaloudellinen arvo on yli kolme miljardia euroa, joka on 1,5 prosenttia Suomen bruttokansantuotteen arvosta.

Tulevaisuuden palvelutarpeen kasvusta selvitään vain pitämällä kolmas sektori elinvoimaisena. Hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee vahvaa kansalaisyhteiskuntaa. Järjestöjen vapaaehtoistoiminta täydentää julkista palvelurakennetta ja keventää sen kuormaa esimerkiksi ennaltaehkäisevän työn ja vertaistukitoiminnan muodossa. Toiminta ulottuu myös sellaisiin ihmisryhmiin, joita julkiset palvelut eivät tavoita - usein nämä ihmiset ovat yhteiskunnan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia.

Kansalaisyhteiskunnan tärkeä rooli hyvinvoinnin rakentajana on tunnustettu ja tunnustettu tarjoamalla järjestöille paikkaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä rakennettavissa sote-keskuksissa. Ilman riittäviä resursseja järjestöjen toiminnan rakenteita on kuitenkin mahdoton ylläpitää. Riittävä henkilöresurssi vapaaehtoistoiminnan johtamiseen takaa sen, että toiminta on laadukasta, tuloksellista ja vapaaehtoisille itselleen antoisaa. Lisäksi resursseja tarvitaan toiminnan toteuttamiseen, kuten toimitiloihin, kulukorvauksiin, ohjelmistoihin, laitteistoihin ja tarvikkeisiin. Nyt esitetyn kokoiset leikkaukset tarkoittavat monien toimintojen alasajoa, pienten järjestöjen kohdalla jopa koko toiminnan lopettamista.

– Näin mittava rahoituksen väheneminen vaikuttaisi suoraan myös sekä lasten että aikuisten harrastustoimintaan ja liikuntaan, missä vapaaehtoisten panos on usein toiminnan kannalta merkittävä. Yhteiskunnalle lasku tulisi myöhemmin moninkertaisena kerrannaisvaikutusten kautta: esimerkiksi vähävaraisten lasten syrjäytymisenä, eriarvoisuuden lisääntymisenä ja kansanterveyden heikkenemisenä, sanoo toiminnanjohtaja **Elina Varjonen** Kansalaisareenasta.

Vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallinen arvo ja merkitys on korvaamaton: vapaaehtoistyö lisää paitsi avunsaajien, myös vapaaehtoisten itsensä hyvinvointia. Se luo osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja sosiaalista pääomaa, ylläpitää työkykyä ja onnellisuutta sekä lisää luottamusta ja ymmärrystä ihmisten välillä, estäen näin yhteiskunnan eriytymistä ja polarisoitumista.